saam, *niet* in overeenstemming met de Belijdenis waren en tegen Gods Woord streden, dan spreekt het vanzelf, dat zijn eigen beginsel hem dwingen zou, ook deze beide artikelen in den smeltkroes te werpen.

Dat hij dit vooralsnog *niet* wenscht te doen, kan dan ook alleen daarin zijn grond hebben, dat hij meent alsnog de overeenstemming tusschen deze artikelen en de Belijdenis (resp. Gods Woord) te kunnen verdedigen.

Of nu bij deze verdediging logische denkkracht, dan wel meer de zucht, om de staatsrechtelijke positie van zijn genootschap te handhaven, drijfveer is, laten we voorshands onbeslist.

Ons is het alleen te doen, om *het standpunt*, waarop hij zich plaatste als zoodanig te kenteekenen. En dan is het duidelijk, dat zijn uitzondering ten bate van Art. I en Art. XI óf geheel willekeurig zou zijn, óf wel rusten moet op de overeenstemming, die hij tusschen die beide artikelen en de Belijdenis (resp. Gods Woord) meent te ontdekken.

Hierover nu valt te redetwisten. Dit is een zaak van studie en onderzoek. Het zuiver beginsel is nu althans geëerd en toegegeven.

Hierover nu verheugen we ons niet weinig.

Gelijk de getrouwe lezers van *De Heraut* weten, is de stelling dat er in onze kerken onverzoenlijke strijd bestond tusschen de Belijdenis en de Kerkregeering, en den eisch, dat de Kerkenordening weer met de Belijdenis in overeenstemming moet gebracht, juist hetgeen nu tien jaren lang door ons beweerd en verdedigd is, en hetgeen motief was van elk oordeel en alle actie onzerzijds.

Het Hiërarchisch Kerkbestuur eischt, dat in onze vaderlandsche kerken de *Belijdenis* zich schikken zal naar het Reglement; wij riepen: „Neen, maar het Reglement moet zich schikken naar de Belijdenis!"

En zoo roept Dr. Van Ronkel thans ook.

Vooral zijn gulle bekentenis, dat metterdaad de regeeringsvorm van het Synodaal Genootschap niet *Gereformeerd* maar *Hiërarchisch* is, doet ons daarbij genoegen.

Hiermee toch is een beginsel van critiek aanvaard, dat men van de overzij ons langen tijd uit de hand sloeg, en dat thans ook onder de Synodalen zelven zijn gezegende werking gaat doen.

Mettertijd zal ook Dr. Van Ronkel door de logische kracht van dit beginsel verder worden voortgestuwd.

Ook hij zal zich dan niet langer beroepen op den Engelschen bisschop, die in de Dordsche Synode zat, maar zich het historisch feit herinneren, dat deze bisschop *niet* ontvangen is als afgevaardigde der Episcopale *kerk*, maar als gezant van Engelands *Koning*, en dat de Synode zelfs geweigerd heeft in zijn tegenwoordigheid de artikelen onzer Belijdenis over de Kerkregeering ter sprake te brengen.

Dat Dr. Van Ronkel niet onvoorwaardelijk dweept met de Kerkenordening van 1619 deert ons niet. Wij doen dat ook niet, en weten zeer goed, dat hier een compromis viel, dat bij zuiverder toestand en guller vrijheid, op verbetering wacht.

Slechts één ding vatten wij niet in zijn voorstelling.

Ook hij stemt ons toe, dat niet een enkele kerk, maar alleen de kerken saam in generale Synode het recht hebben, om in een Kerkenordening wijziging en verbetering aan te brengen.

Nu is er *na* 1619 nooit meer een generale Synode geweest.

Eilieve, hoe kon men dan van de Kerkenordening van 1619 afkomen, zoolang er geen generale Synode daagde, die haar op zij zette?

Zulk een Synode vergaderde er niet in 1816.

Ook niet in 1852.

Met zulk een Synode heeft het Haagsche Staatscreatuur noch den naam noch het wezen gemeen, en kan dus ook niet in haar bevoegdheid treden.

Daarom zeggen wij: Eerst moet de kerk weer gaan leven naar de Kerkenordening van 1619. Dan moet op grond van die Kerkenordening een generale Synode saamgeroepen. En deze aldus saamgeroepen Synode wijzige wat te wijzigen valt.

Hij daarentegen wil de Haagsche Synode aan het werk zetten.

Vrage, waaraan ontleent deze daartoe de kerkelijke bevoegdheid?

Nog dit:

De drie puntjes zijn in letters omgezet.

Thans toch schrijft Dr. Van Ronkel: *„Indien de Synode niet mocht willen? Dan zal de Heere in onze conscientie getuigen, wat wij dan te doen hebben."*

Dit kan niet anders gemeend zijn, dan getuigen in de conscientie *bij het licht van het Woord*.

Ook hiermee is dus ons standpunt gerechtvaardigd.

Zoo *deden* wij.

Kome het zoo ook bij Dr. Van Ronkel tot *de daad*, ook al mocht die *daad* een andere dan de onze zijn.

Opmerkelijk is het, dat meer algemeen in het Synodale Genootschap de overtuiging ontwaakt van de onhoudbaarheid der bestaande toestanden, en even opmerkelijk is het, dat allerwegen deze overtuiging zich tegen de Hiërarchie keert.

Vóór het Conflict ontbrak die overtuiging.

Nu, dank zij het Conflict, en zijn werking op de conscientie, wint ze bij den dag veld.

Wie weet wat we nog beleven.

Immers, niet alleen de Confessioneelen staan naar verandering en wachten al, of Dr. Van Ronkel hen daarbij ter overwinning zal leiden; maar ook de Ethischen roeren zich.

Hun kerkelijke leidsman toch, de heer J. van Dijk te Doetinchem, begint thans evenals Dr. Van Ronkel op het aanbeeld eener verzetting van de wet te kloppen.

Meer nog, ook zijn advies strekt, om het presbyteriaal karakter van het Genootschap weer veilig te stellen tegenover de Hiërarchie.

Alleen maar, en hierin loven we zijn oprechtheid, de heer Van Dijk wil dan tevens een wijziging aanbrengen in de Belijdenis.

Met de Drie Formulieren van eenigheid heeft hij geen vrede. Die drukken *zijn* belijdenis niet uit. Daar gaat *zijn* belijdenis tegen in.

Nu, dit was te voorzien.

Zoodra er actie in het Genootschap komt, kan men bij verandering van het *reglement* niet staan blijven, maar komt terstond ook de *belijdenis*-quaestie aan de orde.

Modernen, Ethischen en Confessioneelen zullen dan om de bevoorrechting van hun eigen standpunt vragen, en het einde moet óf zijn, dat men de onmogelijkheid van beslissing inziende, toch op het standpunt *der leervrijheid* staan blijft, óf dat één der drie overwint en de beide anderen uitdrijft.

In elk geval zal men wel doen, met van deze beweging in het Genootschap nota te nemen.

De actie der Doleantie is tweeërlei.

Deels *buiten*, deels *in* het Genootschap.

Zij, die braken met het Genootschap, het verlieten en in doleantie gingen, slaan het beleg voor de wallen van het Genootschap; maar zij die er in bleven zijn tegen onzen wil door hun onderlinge gedeeldheid en de valsche positie waarin ze zich moeten handhaven, onze *bondgenooten*.

De Doleantie is een *muisje*, dat zelf uit het Genootschap kroop, maar een muisje met een *staart*, die er nog in bleef.

KUYPER.

Uit de Pers.

Een kalm en goed woord schreef Ds. Bavinck van Kampen ditmaal in *De Bazuin*.

Ons dunkt ieders ziel moet er invloeien.

Ik leg er allen nadruk op, dat wij in de beginselen vereenigd zijn. Dat zegt veel, zoo niet alles. Nu kan, dunkt mij, de vereeniging niet uitblijven, maar moet zij integendeel tot stand komen. Wij zijn op het gebied der beginselen samengekomen, en moeten nu ook samenwandelen. Wij willen de toepassing van de beginselen, en te denken dat het den Doleerenden broeders hiermede minder ernst is, dat verbiedt de Christelijke liefde.

Doch wat deze toepassing aangaat, moet toegestemd worden, dat dienaangaande onder ons en de Doleerende broeders verschil bestaat. Voor ons is de Hervormde kerk eenvoudig *eene valsche* en zijn ons Hervormde kerk en Hervormd kerkgenootschap woorden van dezelfde beteekenis. Wij hebben leden en genootschap gewoonlijk vereenzelvigd, beiden samen verlaten; de leden van het Herv. kerkgenootschap kunnen wel individueele geloovigen zijn, maar zijn voor ons geen kerk meer. Wel hebben wij eene roeping jegens dat kerkgenootschap te vervullen, maar ambtelijk hebben wij niets te maken met degenen, die er toebehooren. Doch de Doleerende broeders gaan verder en spreken niet alleen van eenen arbeid in missionairen maar ook van een arbeid in ambtelijken zin, of een arbeid uit kracht van de natuur van de ambten, die de Heere in zijn kerk heeft gegeven.

Ik kan niet zien, dat deze opvatting, ook al is zij meestal de onze niet, strijdt tegen eene enkele waarheid der H. Schrift en evenmin dat zij in strijd is met een enkel leerstuk, in de Belijdenisschriften geformuleerd. Dit blijkt duidelijk, wanneer men niet slechts rekent met de beschrijving der kerk, in die schriften gegeven, maar ook met de verklaring van den doop, die insgelijks in die schriften voorkomt, en ernstig en derzoekt naar den samenhang, waarin zij tot elkander staan. Ook wijkt die beschouwing niet af van de paden die de Gereformeerde vaderen hebben bewandeld. De Roomsche kerk was *eene valsche*, en desniettemin hebben zij niet alleen den doop, door haar toegediend, erkend, maar tevens, dat in haar midden nog vrome menschen waren; ja, Calvijn ontkent niet dat er nog kerken bij de Roomschen zijn. In allen gevalle, het begrip valsche kerk staat nog niet gelijk met dat van Joodsche synagoge, Mohammedaansche moskee en Heidensche afgodstempel.

Het spreekt vanzelf, dat de arbeid alleen in missionairen zin, waarvan wij spreken, betrekkelijk gemakkelijk is. Wij hebben ons ook van dien arbeid jarenlang gekweten, en God heeft dien arbeid gezegend. De arbeid, waarvan de Doleerende broeders gewagen, is integendeel moeielijk en zwaarwichtig. Doch is het bewandelen van dezen weg moeilijk, ja onmogelijk, het moeielijke verandert de zaak zelve niet en het onmogelijke wordt van niemand gevorderd. Het is slechts de vraag, of deze weg een verkeerde is. Dat is de kwestie. Doch bedenken wij hier dat de Doleerende broeders ons hunne beschouwing niet willen opdringen, maar dat zij ons over dit verschil van beschouwing heen de broederhand ter vereeniging toereiken. Mogen wij die broederhand wel afwijzen? Het komt mij voor, dat wij ons aan elkander moeten geven, gelijk wij daar staan en ook elkander moeten nemen, zonder te eischen, dat wij, wat zienswijze aangaat, in alles overeenstemmen. Het verschil, dat hier bestaat, raakt geen punt der leer, waarop de vereeniging zou moeten afstuiten. Dergelijke verschillende beschouwingen omtrent sommige waarheden en haar onderling verband hebben er altoos in de Geref. kerk bestaan en zullen er wel blijven bestaan. Zij bestaan ook onder ons. Doch men is bang voor eene kerk der massa. Maar opent dan waarlijk de beschouwing van de Doleerenden de deur voor de massa's? Wij vereenigen ons alleen met degenen, die met ons vereenigd zijn, én wat de H. Schrift, én wat de Belijdenis én wat de kerkenordening zangaat. Dat is de grond waarop zij rust.

Zeer juist is het gezien, dat de quaestie al meer zich saamtrekt in deze vraag: Zult ge hen die zich nog niet aansloten, en toch gedoopt zijn als zaad der kerk en als kinderen der geloovigen, en wier doop als zoodanig door u erkend wordt, *missionair* dan wel *ambtelijk* winnen?

De vraag dus naar het wezen, het karakter en den omvang der *missie*.

Strekt missie zich alleen tot Joden en Heidenen uit? Of ook tot gedoopten?

De Bodschapper deelt ons een curiosum uit de *Stemmen voor Waarheid en Vrede* mede.

Ziet het hier:

Hoe wonderlijk sommige staatstheologen kunnen redeneeren, moge uit het volgende blijken.

Dr. J. Th. de Visser, een kennelijk heftig synodaal predikant te Almeloo, schreef dezer dagen in de *Stemmen voor W. en V.* een opstel, waarin hij de roeping der Christenen, ook in het maatschappelijk en staatkundig leven, afleidt uit de geschiedenis van Israël.

Maar, zoo onder de bedrijven door, tracht hij tegelijk zijn positie in het Hervormd Genootschap goed te praten en een blaam te werpen op het streven der antirevolutionairen in ons land en der gereformeerde belijders in de kerk.

En hij maakt zich dit werk zeer gemakkelijk: zie hier slechts een paar bewijzen.

Aangezien Mozes of Jozef geen Staat wilden grondvesten, om het land der Pharaonen", wijst zij hun godsdienst niet *in Egypte* wilden doen heerschen, is hij van oordeel, dat de Christenen zich in onzen tijd niet met de politiek moeten bemoeien in hun eigen Vaderland.

Omdat de wijze koning Salomo wel heidensche hulp gebruikte bij het bouwen van zijn *stoffelijken* tempel, kan hij er zich best in schikken, in gezelschap van de modernen en de meer bedekte loochenaars van Christus' Godheid, te bouwen aan den *geestelijken* tempel, het lichaam des Heeren.

Hieromtrent durft hij zelfs schrijven:

»Is Christus waarlijk onze vrede, dan is in zijn gemeenschap ook alle vijandschap afgelegd tegen wat ongelijk heet en neemt dat zich poseeren als vijand tegenover een z g ongeloovige een eind."

Hoe deze leer te rijmen is met die des Heilands en der Apostelen, o. a. in Matth. 10, in II Cor. 6 en in den IIden zendbrief van Johannes, legt Dr. De Visser niet uit.

Eigenlijk moest men Dr. De Visser over zulke theorie niet hard vallen. Niet hij, maar Rothe, en de philosophische school, die achter Rothe ligt, is er zedelijk verantwoordelijk voor.

Dr. De Visser kopieert slechts. Het origineel ligt in Duitschland.

Het is het inkruipen en insluipen van het Christelijk getinte Pantheïsme.

Nog dit uit *De Bodschapper*:

»De ultramontaansch geworden kerk" zoo schrijft Dr. Bronsveld in zijn maandelijksche *Kroniek* — »is een door en door wereldsch instituut met een eigen staatsrecht, een eigen opvatting van het huwelijk en van menige andere zaak, waarover iedere niet-roomsche geheel anders denkt."

Maar kan er dan van het door hem bewierookte Herv. Genootschap zooveel beters gezegd worden? Is ook dat Genootschap geen »door en door wereldsch instituut"? Hebben zijn leden althans omtrent dat Genootschap zelf en de door de predikanten in dat Genootschap genoten traktementen geen »eigen staatsrechtelijke" beschouwing? En heeft dat Genootschap zelfs omtrent eerlijkheid en goede trouw geen opvattingen, die *buiten* het Genootschap een ieder moet veroordeelen?

Laat Dr. B. dus uit *zijn* Genootschap maar niet laag neerzien op een andere kerk, al is dit dan ook die van Rome. Aldus valt men in zijn eigen zwaard.

Juist, maar niet geheel billijk.

Iemand, die zelf hiërarchisch is als Dr. Br., haat.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. Kerken.

Teneinde alle punten, voor het agendum van de voorloopige synode ingekomen, des te eerder aan alle kerken te kunnen bekend maken, verzoekt de kerkeraad der Nederd. Gereformeerde kerk van Utrecht aan alle classes, de door haar voor te stellen punten bij hem te willen inzenden, uiterlijk vóór den 11den Juni. De kerkeraad hoopt te zorgen, dat in *De Heraut* van den 15den Juni alle ingekomen punten gepubliceerd worden. Aan iederen kerkeraad is dan de gelegenheid tot overweging geboden, en, waar het noodig geacht wordt kan de classis nog worden samengeroepen, teneinde haar oordeel te doen kennen aan de door haar ter synode gedeputeerden.

Tevens noodigt de kerkeraad alle kerken dringend uit, vóór de samenkomst der synode een dank- en bededag (met vrijwillig vasten) te houden, om, in een weg van verootmoediging, gemeenschappelijk van den Heere te begeeren, dat Hij die vergadering moge doen strekken tot heil der kerken in deze landen en tot verheerlijking zijns naams!

VORDEN, 22 Mei. De kerkeraad der Ned. Geref. kerk (doleerende) te Vorden bericht door dezen aan alle zusterkerken, dat hij in zijne vergadering van 16 Mei ll., onder voorzitterschap van den consulent. J. H. F. Gangel, predikant te Aalten, voor zijn geheele kerk gebroken heeft met de synodale organisatie van 1816/52, en tot de kerkenorde van 1619 is teruggekeerd.

Heeft de Heere ons naar zijne vrijmacht die genade verleend, Hij ontferme zich over zijn erfdeel.

Namens den kerkeraad
J. H. F. GANGEL,
consulent.

De gecombineerde classis Leiden, Gouda, Den Haag der Nederd. Geref. kerken (doleerende) vergaderde op 9 Mei l.l. te Bodegrave. De vergadering werd met gebed en het lezen uit Gods Woord geopend door Ds. C. W. J. van Lummel van Waarder. In het moderamen werden benoemd Ds. Van Schelven tot praeses, Br. Rollman tot assessor en Ds. Reuijl tot scriba. Na het bespreken der punten, die de classis op het agendum voor de synode wenschte te doen plaatsen, werden tot afgevaardigden naar de aanstaande voorloopige synode benoemd Ds. Vlug van Leiderdorp, en Mr. L. W. C. Keuchenius, ouderling in de kerk van Den Haag, en tot secundi Ds. F. W. A. Winkel van Oudewater en Br. A. Meijer, ouderling in de kerk van Hazerswoude. Nadat nog enkele particuliere vragen, die op het agendum voorkwamen, waren behandeld, werd de vergadering met dankzegging aan den Heere gesloten door den voorzitter, Ds. Van Schelven van Oude-Wetering.

H. J. REUIJL, *Scriba.*

Buitenland.

Noord-Amerika. Uit het jongste werk van Dr. Schaff.

II.

De constitutie der Vereenigde Staten van Noord-Amerika verklaart in art. VI, »dat al de senatoren en volksvertegenwoordigers, leden der wetgevende lichamen der onderscheidene staten, en alle ambtsdragers, die het uitvoerend bewind hebben of de rechterlijke macht uitoefenen, door eed of belofte gebonden zijn om de constitutie te eerbiedigen, maar dat het tot verkrijgen van eenig ambt niet noodig is, dat iemand den eenen of anderen godsdienst belijdt."

Deze bepaling was noodig. Immers, al waren de »Settlers" uit Europa gekomen om vrijheid van conscientie te genieten, velen weigerden die aan anderen te schenken. In Massachusetts waren de Congregationalisten, in Virginia de Episcopalen overheerschende en dit gedurende anderhalve eeuw. In de kwakerkolonie van Pennsylvania werden slechts Kwakers geduld tegen de bedoeling van William Penn; alle wetgevers, rechters en bekleeders van openbare ambten moesten verklaren, dat zij de leer der transsubstantiatie, de aanbidding van de maagd Maria en andere heiligen en het Roomsche misoffer verwierpen als »bijgeloovig en afgodisch, terwijl zij hun geloof in de Heilige Drieëenheid en de Goddelijke ingeving der Schrift zouden belijden. Deze eisch bleef van 1703 tot 1776 van kracht. In Rhode Island mochten de Roomschen een tijdlang niet stemmen, maar dit geschiedde niet krachtens de oorspronkelijke charter der kolonie en was niet in overeenstemming te brengen met het beginsel van vrijheid van conscientie, waarvan Roger Williams, de stichter dier kolonie, uitging.

Zij, die de constitutie der Vereenigde Staten opstelden, wisten de vergiftige plant van geloofsvervolging bij den wortel af te snijden, geleerd door de vervolging, die Dissenters en Nonconformisten in Engeland en ook reeds in onderscheidene Amerikaansche kolonieën hadden moeten ondergaan, en dit door, in plaats van te vragen naar de belijdenis van een of andere leer, eenvoudig een eed of plechtige belofte te eischen.

De ontevredenheid met het stelsel van staatskerk en de ongerechtigheid tegenover afwijkende gevoelens was een der oorzaken van de Amerikaansche revolutie.

Het eerste amendement, dat op de constitutie gemaakt werd, bepaalde, »dat het congres geen wet zou maken om een of anderen godsdienst tot staatsgodsdienst te verklaren of ook om de vrije uitoefening van een godsdienst te verhinderen of wel om de vrijheid van drukpers en van spreken te verkorten of ook om het recht van het volk, om op vreedzame wijze te vergaderen, teneinde de regeering te verzoeken om herstel van grieven, te ontnemen."

De constitutie behoefde niet de natie in het leven te roepen, noch haar wetten en een godsdienst te geven, want er bestonden reeds koloniën, die hun eigen wetten hadden en waarvan de inwoners reeds tot verschillende kerken behoorden. In New-England hadden Congregationalisten zich gevestigd; in Virginië, de Carolinen en Georgia Episcopalen; in New-York Nederduitsche Gereformeerden; in Maryland Roomschen; in Rhode Island Baptisten; in Pennsylvanië Kwakers terwijl Presbyterianes, Methodisten, Lutherschen, Duitsche Gereformeerden, Fransche Hugenoten, Moravische broeders, Mennonieten enz. enz. over onderscheidene koloniën verspreid waren. Dit maakte, dat Noord-Amerika door de Voorzienigheid bestemd was om een stelsel in toepassing te brengen, waarbij de godsdienstige vrijheid aan allen, hoedanig hunne denkwijze omtrent de eeuwige dingen ook ware, verzekerd werd.

Opmerkelijk is het, hoe van lieverlede de wetten der afzonderlijke staten in overeenstemming gebracht werden met de grondwet der Vereenigde Staten. Dit ging evenwel niet zonder grooten tegenstand; in Massachusetts verklaarde majoor Lusk, lid der wetgevende vergadering, dat hij beefde voor het denkbeeld, dat Roomschen en heidenen ambten zouden kunnen verkrijgen en dat »Popery" en Inquisitie in Amerika ingevoerd zouden worden. Zoo verklaarden zich velen, doch eindelijk kwam het tot het verleenen van volkomen vrijheid.

Nu was evenwel de constitutie niet in overeenstemming met de *confessie van Westminster*, die in vele kerken van kracht was. De Presbyteriaansche kerk had in 1729 de confessie van Westminster aanvaard, met uitzondering evenwel van het 20ste en het 23ste artikel, omdat daarin beleden wordt, dat de overheid controleerende macht heeft over de synoden, met betrekking tot de uitoefening harer macht, en ook omdat der overheid in genoemde confessie het recht wordt toegekend iemand om zijn godsdienst te vervolgen. De synode van Philadelphia in 1788 maakte de volgende verandering in den tekst van de Westminstersche confessie:

»Art. 23. De burgerlijke overheid mag zich de bediening van het Woord en de Sacramenten niet aanmatigen, evenmin als haar de sleutelmacht toekomt, of zich ook maar in het minst met zaken betreffende het geloof inlaten. Toch is het de plicht van de burgerlijke overheid om de kerke onzes Heeren als voedsterheer te beschermen, zonder de voorkeur te geven aan de eene kerk boven eene andere, zoodat alle geestelijke persenen, tot welke kerk zij mogen behooren, volle en onaantastbare vrijheid zullen hebben om elk deel hunner heilige werkzaamheden te verrichten zonder dat hun daarbij geweld wordt aangedaan of hunne personen gevaar loopen; en daar Jezus Christus een geregeld bestuur en tucht voor zijne kerk heeft ingesteld, zoo zal geen wet, ten algemeenen nutte gegeven, de uitoefening daarvan onderbreken, beletten of verhinderen onder de vrijwillige leden van een of andere kerk, overeenkomstig hun eigen belijdenis of geloof. Het is de plicht der burgerlijke overheden de personen en den goeden naam van al de onderdanen te beschermen, zoodat niemand onder het voorwendsel van zijn geloof of ongeloof beleedigd, geweld aangedaan of mishandeld mag worden; terwijl het ook de taak der overheid is, te zorgen dat alle godsdienstige en kerkelijke vergaderingen ongehinderd kunnen plaats hebben."

Volgens de oude redactie der confessie was het de taak der overheid, te zorgen dat de éénheid en de vrede der kerk bewaard bleven en dat de waarheid Gods daarin zuiver werd gehouden; dat alle godslasteringen en ketterijen onderdrukt, alle bederf en misbruik in eeredienst en leer voorkomen of hervormd werden en zorgdragen, dat alle ordinantiën Gods werden nageleefd. Om dit des te beter te bereiken, heeft de overheid macht om synoden bijeen te roepen, daarbij tegenwoordig te wezen, en zorg te dragen dat alles wat daarin geschiedt met den Geest Gods in overeenstemming zij."

Het voorbeeld, door de Presbyteriaansche kerk gegeven, werd nagevolgd door de Protestantsche Episcopale kerk, die zich als een afzonderlijke gemeenschap had georganiseerd, tengevolge van de scheiding van kroon en kerk van Engeland in 1785.

En, al namen ook andere kerken het niet uitdrukkelijk in haar geloofsbelijdenis op, waarheid is, dat de onafhankelijkheid der kerk van den staat ook door de kerken, die het meest aan de leer der vaderen vasthouden, algemeen is aanvaard.

Dit is echter niet opeens geschied. In New-York en Virginia was de band tusschen kerk en staat verbroken vóór het totstandkomen van de Federale Constitutie; in andere staten zijn er nog staatstraktementen uitbetaald, schoon er geen vervolging plaats had. Connecticut en Massachusetts behielden tot 1818 en 1833 de macht om belasting te heffen ten bate van de Congregationalistische kerk. Toen die belasting werd afgeschaft, vreesden vele verstandige lieden, die het goed meenden met de kerk, de ergste gevolgen voor den godsdienst, maar hunne vreezen werden gelukkiglijk beschaamd door de uitkomst.

Engeland. Spurgeons strijd.

Niets boezemt ons in deze dagen, wanneer wij den blik wenden naar Engeland, zooveel belang in, als de strijd, door Spurgeon aangebonden. Belangrijk is het, na te gaan, hoe het beginsel van scheiding langzaam, maar zeker in het hart van het Engelsche volk veld wint, — droevig is het op te merken, hoe in den boezem der Episcopale kerk het Romanisme van lieverlede het Protestantsch karakter der Episcopale kerk uitwischt; verblijdend is het, na te speuren, hoe de Christelijke philantropie allerwegen de armen uitbreidt om tegen het uitbreken der ongerechtigheid een dam op te werpen en olie en wijn tracht te gieten in de wonden der maatschappij; doch de beweging, die Spurgeons optreden heeft gewekt, gaat dieper dan alle andere; wij hopen van haar iets goeds voor Engeland... indien zij in de rechte bedding geleid wordt.

Wij hebben reeds aan onze lezers medege deeld, hoe Spurgeon begonnen is de afwijkingen van de moderne-orthodoxie in zijn *Downgrade* artikel aan te toonen, en den eisch gesteld heeft dat de Unie der Baptisten, waartoe ook Spurgeons kerk behoorde, eene geloofsbelijdenis zou aannemen, en wel die, welke noodig is om te kunnen toetreden tot de Evangelische Alliantie. Het bestuur van de Unie wilde daarvan niets weten en wilde dat de algemeene vergadering van de Baptisten de zaak zou beslissen. Inmiddels had Spurgeon zich reeds van de Unie losgemaakt, terwijl de strijd nog heviger werd, doordat hij de conferentie van predikanten, welke door hem opgeleid waren, onthond en een nieuwe stichtte, waarin hij enkel dezulken als leden opnam, die verklaarden geen aanhangers te zijn van de zoogenaamde *Advanced Thought* of liever moderne theologie. Ongeveer vijftig zijner oudleerlingen keerden hem den rug toe.

De strijd werd opnieuw verscherpt door de vergadering van de »Baptist-Association", eene lokale vereeniging van Londen, den 16den April. Op die vergadering werd het Spurgeon tot een verwijt gemaakt, dat hij als oprichter van de »Association" zich tegen het opstellen van eene geloofsbelijdenis verklaard had. Men nam daar echter het voorstel van den heer Dr. Clifford aan, om de vergadering der Unie voor de vraag van al dan niet eene geloofsbelijdenis te stellen.

Zijne tegenstanders rustten ook niet. Op allerlei wijze viel men Spurgeon aan, in voordrachten, dagbladartikelen, brochures enz. De president der Unie, Dr Clifford, schreef in het April-nummer van de *Contemporary Review* een artikel over »Baptistische Theologie", hetwelk tegen Spurgeon gericht is. Daarin geeft hij een overzicht van de dogmatische ontwikkeling bij de Baptisten, waarin hij aantoont, hoe na de 17de eeuw, in de dagen van Gills en Coles, toen men zoo streng op het dogma stond, de 18de eeuw gevolgd is met zijn rationalistisch streven, en hoe de Baptisten door middel van Fuller daaruit verlost zijn. Schrijver vergelijkt Spurgeon met Fuller, maar betreurt het, dat hij Coles en Gill weder wil laten herleven. Scherp laat hij zich uit over enkele leerstellingen als: de eeuwige verdoemenis, de verzoening van een toornend God, de letterlijke ingeving der Schrift, en verheugt er zich over, dat die leerstellingen hoe langer hoe minder beleden worden. Dr. Clifford bewees door zijn artikel opnieuw, hoe noodzakelijk de stap geweest was, dien Spurgeon deed, namelijk zich van een Unie losmaken, waarvan de voorzitter zoo schaamteloos de grondwaarheden der Schrift durft loochenen.

De Evangelische Alliantie had reeds vóór het uitbreken van den strijd besloten, een reeks van voordrachten te laten houden over de »hoofdwaarheden der Evangeliums". Behalve de heeren Girdlestone, Genkins, Stuart en anderen sprak voor de Alliantie ook Spurgeon over de »onveranderlijkheid van het Evangelie" voor een gehoor van vele duizenden.

Den 23sten April had de met zooveel spanning verwachte algemeene vergadering der Unie plaats in de Groote City-Temple. James Spurgeon, broeder van C. H. Spurgeon, had met Williams, evenals hij predikant, een soort van compromis voorgesteld. Bij de punten, die door het bestuur der Unie als uitdrukking van het geloof der Baptisten, aan de algemeene vergadering zouden voorgesteld worden, die James Spurgeon als onvoldoende had verworpen, zou nog gevoegd worden, dat een ieder uit de Unie zou gesloten worden, die niet de leer van de Drieëenheid, van den zondeval en van de eeuwige straffen, kon onderschrijven.

Doch deze bemiddelingsformule werd in zoodanig vage bewoordingen door den heer Williams toegelicht, dat Spurgeon, al werd zij ook door de vergadering aangenomen, haar toch niet kon aannemen. James Spurgeon verklaarde wel, dat hij de formule, in den vorm eener resolutie voor de vergadering gebracht, kon aanvaarden, wanneer, zij haar losmaakte van de toelichting der voorstellen; doch C. H. Spurgeon zeide, dat hij dit niet kon doen. Hij verklaarde: »Alles is gedaan, wat gedaan worden kon, en toch kunnen wij niet vereenigen. Laat ons het nu niet meer beproeven, doch laat ons ieder onzen weg gaan, eerlijk strijdende voor hetgeen hij meent, dat de geopenbaarde waarheid is." Met andere woorden gaf Spurgeon hiermede te kennen, dat hij de breuk voor onherstelbaar acht, tenzij men zich bekeere tot de oude beproefde waarheid.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

De zeven slapers van Epheze 1).

Epheze was de hoofdstad van de Romeinsche provincie klein-Azië, het tooneel der werkzaamheden van den grooten apostel Paulus en beroemd door den grooten tempel van Diana. Daar ook ontstond de legende wier naam hierboven staat.

Gedurende de korte regeering van keizer Decius, 249—251 n. Chr., werd de Christelijke gemeente zwaar vervolgd, en werd in Epheze menig Christen ter dood gebracht.

Onder hen, die voor de rechtbank als beschuldigden gebracht werden en weigerden wierook voor de afgoden te branden, waren zeven jeugdigen van aanzienlijke familiën. Zij wisten echter aan hun vijanden te ontkomen en naar een naburig gebergte te vluchten, waar zij zich in een spelonk verborgen. Hun schuilplaats werd ontdekt, en de keizer gaf bevel den ingang van het hol nauwkeurig met groote steenen te sluiten opdat zij zouden sterven. Dit werd gedaan en de jongelingen, in de duisternis aan hun lot overgelaten, bevalen hun ziel aan God, omarmden elkander en vielen in slaap.

---

1) We zetten hier maar niet boven aan vragers", omdat anders misschien die alleen 't lezen zouden, en 't voor anderen ook nog nuttig kan zijn.